

Prohlášení akademických, vědeckých a odborných pracovníků, kteří se zabývají výzkumnou činností v oboru archeologie

Do schvalovacího procesu je předkládána legislativní úprava zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, kterou připravilo MK ČR a která se přednostně dotýká archeologie.

Odborná komunita se shoduje na názoru, že současné znění zákonných ustanovení dotýkajících se archeologie je poplatné době svého vzniku a je potřeba vytvořit normu, která by reflektovala současný stav, ale také potřeby archeologie jako vědního oboru.

Novela zákona v té podobě, ve které je předkládána vládě ČR, ovšem navrhuje náhradu neuspokojivého stavu právní úpravou v mnoha ohledech ještě horší.

Archeologie je vědní obor, jehož hlavním posláním je výzkumný proces založený na analýze dat získaných zejména terénními výzkumy. Novela v žádném případě nezohledňuje skutečnost, že terénní výzkum představuje základní empirickou složku archeologie a jeho hlavním smyslem je získání pramenů pro vědecké poznání, tedy jeho heuristický potenciál. Význam terénních archeologických výzkumů, jakožto důležitého segmentu výzkumného procesu, tedy spočívá převážně v získávání dat k následnému vědeckému využití.

Novela ovšem přistupuje k archeologii jako k aktivitě sloužící hlavně k rozšiřování současného památkového fondu, případně k uvolnění určitého území pro stavebníky. Navíc otevírá obrovskou a nekontrolovatelnou možnost zneužití finančních prostředků určených na archeologický výzkum k vytváření zisku, který nemusí být vrácen zpět ve prospěch oboru prostřednictvím podpory badatelských nebo popularizačních aktivit, ale může směřovat k osobnímu finančnímu profitu zainteresovaných.

Pro signatáře tohoto prohlášení je znepokojující zejména skutečnost, že návrh zcela eliminuje závaznost odborných stanovisek v rozhodovacích procesech, rezignuje na účinnou aktuální kontrolu kvality terénních archeologických výzkumů a odborné kvality subjektů, které je provádějí. Paradoxně však naopak nařizuje byrokratickou kontrolu výzkumných aktivit, které s exploatací archeologických pramenů z přirozených kontextů vůbec nesouvisejí.

Právě enormní nárůst byrokracie a zřejmá věcná pochybení v některých ustanoveních navrhované novely jsou dalšími momenty, pro které ji není možno akceptovat.

Signatáři tohoto prohlášení, kteří se zabývají výzkumnou činností v oboru archeologie, odmítají z výše uvedených důvodů současnou podobu předkládané novely zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, jak ji připravilo MK ČR, a žádají, aby byla vypracována taková zákonná úprava, která by

- **respektovala vědecké standardy a nároky oboru**
- **zajistila účinnou průběžnou kontrolu provádění terénních archeologických výzkumů**
- **definovala subjekty, které mohou provádět archeologické výzkumy, jako výzkumné a neziskové organizace**
- **omezila nárůst byrokratických a finančních nároků spojených s realizací archeologických výzkumů**
- **zamezila zneužití provádění terénních archeologických výzkumů za účelem generování zisku**
- **neobsahovala chybná či nesmyslná ustanovení**

Signatáři tohoto prohlášení jsou přesvědčeni, že přijetí legislativních změn v současné podobě by vedlo k vážnému poškození archeologie jakožto vědní disciplíny a vytvořilo ve vztahu k tomuto oboru prostředí, kterým by Česká republika negativně upoutala pozornost zahraničí.

V České republice dne 21. března 2012